

The logo for Nemko Norlab, featuring the company name in a sans-serif font with a blue circular graphic element around the 'N'.

Nemko Norlab

A blurred background of a laboratory setting. A person wearing a white lab coat and gloves is working with a pipette and a test tube. In the foreground, there is a multi-well plate with blue liquid and a beaker. A large white machine, possibly a centrifuge, is visible in the background.

Vannringen,
Bergen, 6.2.2025

Somatiske kolifager

Anne Kristin Gussiås

- Litt om oss

Nemko Norlab AS

- Analyser, prøvetaking, rådgivning og kurs
  - 12 laboratorier
  - 120 ansatte
  - Kunder fra næringsmiddelindustri, sjømatnæringen, landbasert industri, eiendom, vannverk, offentlig og privat virksomhet
  - Kurs, webinar, e-læringskurs
-
- [Film Nemko Norlab AS](#)

Vår eier, Nemko Group

- Norsk stiftelse, hovedkontor i Oslo
- Testing, inspeksjon og sertifisering for produkter, personell og systemer
- 24 lokasjoner i Europa, Midtøsten, Nord-Amerika og Asia
- 630 ansatte globalt

Kvalitet, godkjenninger og sertifiseringer

Akkreditert
NS-EN ISO 17025

Sertifisert
ISO 14001
ISO 45001

Godkjenninger

Sentral godkjenning for prosjektering av miljøsanering

Prekvalifisert leverandør; validert og registrert hos Achilles Oil & Gas og Magnet JQS

Somatiske kolifager

- Bakgrunn
- Metoder
- Erfaring

Drikkevann

Bakgrunn

Dagens indikatorbakterier, som benyttes for å overvåke om drikkevann kan være påvirket av avføring fra mennesker og varmblodige dyr, har vist seg å ha begrenset overlevelse i forhold til en del humanpatogene virus. Det har derfor i lang tid vært søkt etter en bedre indikator på virusforekomst i drikkevann, som kan være et supplement til de indikatorbakteriene som benyttes i dag.

I den reviderte utgaven av EUs drikkevannsdirektiv er somatiske kolifager tatt inn som en ny parameter for virusforekomst. Somatiske kolifager skal nå inngå i risikovurderingen av de hygieniske barrierene i et vannforsyningssystem. Denne parameteren vil også bli tatt inn ved revidering av den norske drikkevannsforskriften.

Kilde: FHI

Mattilsynet ba FHI vurdere parametere for å vurdere råvannskvaliteten

Argumentasjon:

Somatiske kolifager bidrar til å avdekke patogene virus og er tatt med fordi de ansees som en bedre indikator for fekal virusforurensing enn E.coli, men vi mangler dokumentasjon for grenseverdiene.

Kolifager deler mange egenskaper med humane virus, og er derfor nyttige for å vurdere tilstedeværelse av enteriske virus i vannmiljøet, samt effekten av behandlings- og desinfiseringsprosesser.

Somatiske kolifager inngår som parameter i forslag til revidert Drikkevannsforskrift og EUs Drikkevannsdirektiv. I forslag til revidert Drikkevannsforskrift står det at: «somatiske kolifager er obligatorisk å analysere for i drikkevannet dersom råvannsanalysene viser at det er mer enn 50 PfU/ 100 ml råvann. Somatiske kolifager skal da analyseres i drikkevannet for å beregne hvilken barriereeffektivitet (log-fjerning) vannbehandlingen har for patogene virus.»

Utover dette oppgis ingen grenseverdi, verken i EUs drikkevannsdirektiv eller forslag til ny Drikkevannsforskrift. Vi har ikke klart å finne litteratur som dokumenterer grensen for 50 pfu, men har lagt oss på linjen i forslag til revidert Drikkevannsforskrift. Dersom den blir stående i Drikkevannsforskriften er det naturlig at den inkluderes i denne klassifiseringen

I EU-direktivet er somatiske kolifager vektlagt som særlig aktuell indikator i grunnvann. Vi vil rette spørsmål om i EUs Drikkevannsdirektiv mener at den er mer aktuell for grunnvann enn overflatevann.

Kilde: Matilsynet.no

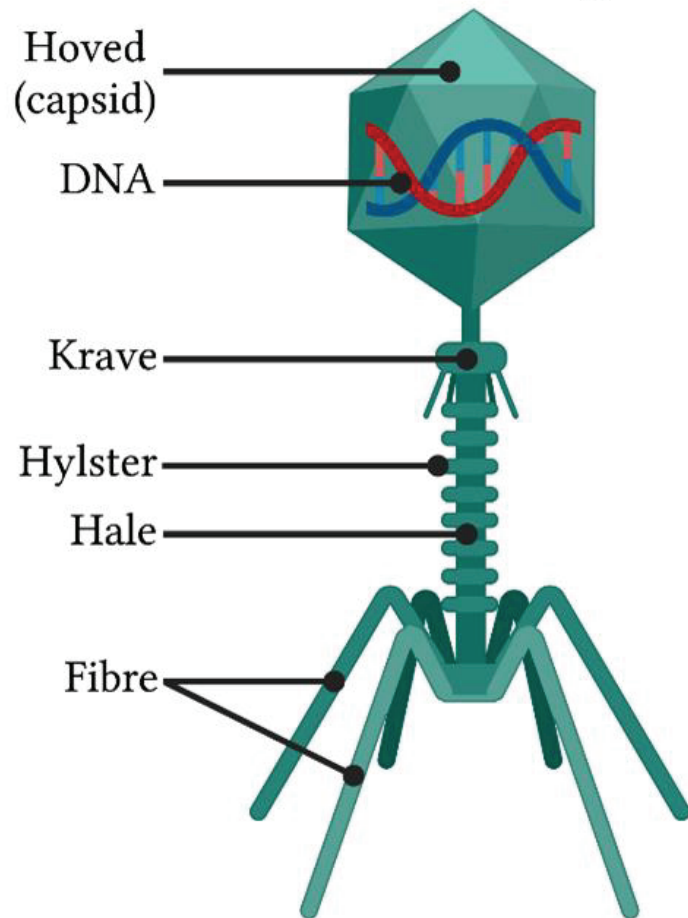

Drikkevann analyser

Dagens krav i Drikkevannsforskriften:

- råvannsanalyser og drikkevannsanalyser
- Bakteriologiske analyser
  - Indikatorbakteriene som brukes er for å overvåke om drikkevann kan være forurenset av avføring fra mennesker eller varmblodige dyr
  - Indikatorbakteriene har en begrenset levetid i vannet, i forhold til humanpatogene virus
- **Kommende krav:**
  - Somatiske kolifager blir tatt inn som en indikatoranalyse for virusforekomst i drikkevann.
  - Skal analyseres i tillegg til indikatorbakteriene
  - Antatt krav: < 50 PFU/100 ml i råvann
    - rentvann skal analyseres ved funn >50 PFU/100 ml i råvann

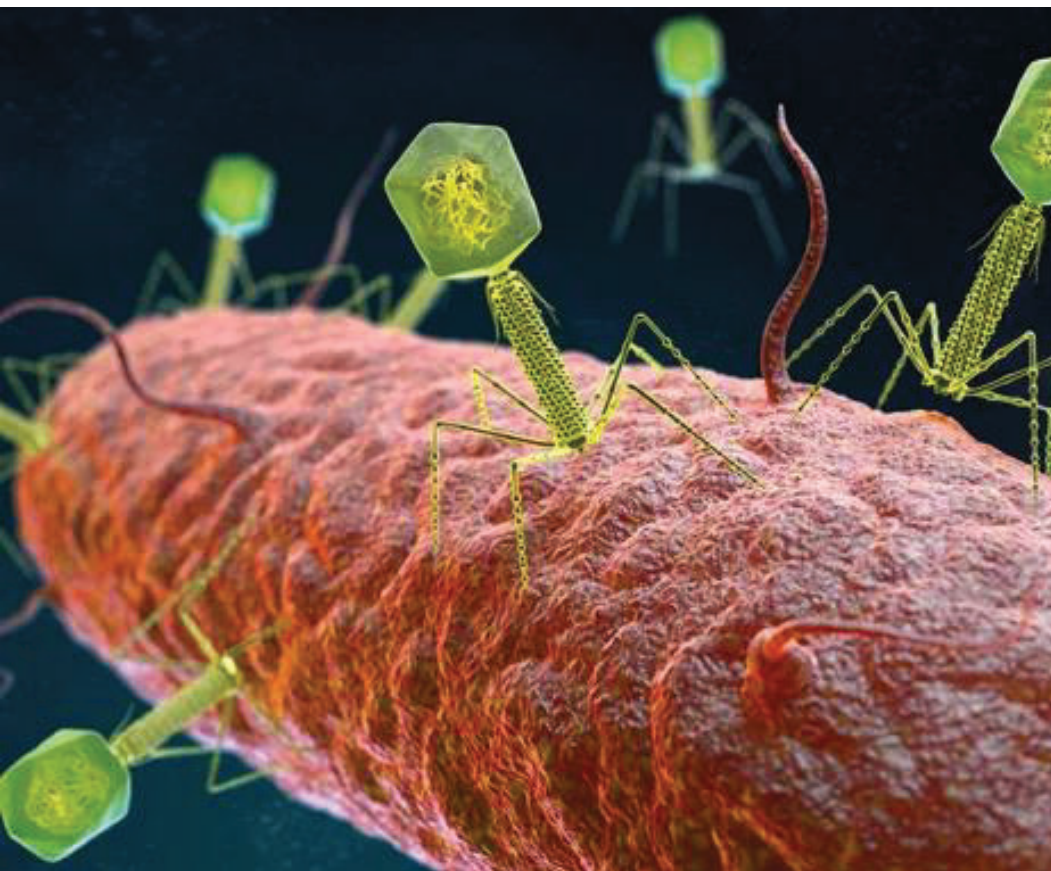
Bakteriofag

Bakteriofag

- bakterievirus

- Infiserer bakterier
- Formerer seg inne i bakterien
- Finnes overalt der det er bakterier
- Stort antall

Shutterstock. Illustrasjon av bakteriofag, virus som infiserer bakterie

Bakteriofag

Virus som infiserer bakterier

Kolifag

Virus som infiserer E.coli

Kolifager er virus som infiserer bakterier, og skilles ut med avføring fra mennesker og varmblodige dyr, men kan også formere seg i bakterier i naturen. Tilstedeværelse av kolifager i drikkevann indikerer svikt i beskyttelse av råvannkilder eller vannbehandling som skal holde tilbake/inaktivere sykdomsfremkallende virus. (Kilde FHI)

ICS 07.100.20; 13.060-40.10
Språk: Engelsk

Vannundersøkelse Påvisning og telling av bakteriofager Del 2: Telling av somatiske kolifager (ISO 10705-2:2000)

Water quality
Detection and enumeration of bacteriophages
Part 2: Enumeration of somatic coliphages
(ISO 10705-2:2000)

Metode i forslag DVF

NS-EN ISO 10705-2

Water quality — Detection and enumeration of bacteriophages — Part 2: Enumeration of somatic coliphages

NS-EN ISO 10705-3:2024

Vannundersøkelse - Påvisning og telling av bakteriofager -
Del 3: Validering av metoder for konsentrasjon av
bakteriofager fra vann (ISO 10705-3:2003)

Forberedelser

Stamkultur med E.coli – fryses inn

- To forskjellige, en for prøver med lavt bakterieinnhold og en annen for prøver med høyt bakterieinnhold
- E.coli stamme overføres til 50 ml MSB, Modified Sholten's buljong
- Inkuberes ved 36 °C i 20 timer – ristes
- Tilsett 10 ml steril glyserol
- Fordel i rør med 0,5 ml i hvert
- Fryses ved -70°C eller i flytende nitrogen

Arbeidskultur

- Romtemperer et rør med stamkultur
- Overførestil McConkey agarskål, inkuberes til neste dag
- 50 ml MSB tempereres til romtemperatur
- Tilsett 3-5 laktosepositive kolonier fra McConkey agarskål til MSB
- Inkuber MSB 5 timer v/ 36°C – ristes forsiktig
- Tilsett 10 ml sterilt glyserol og bland
- Fordeles på rør, ca 1,2 ml i hvert
- Lagres ved -70°C i inntil 2 år

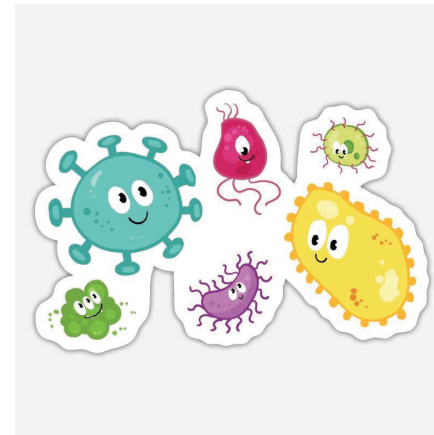

Forberedelse på analysedag

- Tin et rør med arbeidskultur, oppnå romtemperatur
  - 50 ml MSB romtempereres i erlenmeyerkolbe
  - Tilsett 0,5 ml arbeidskultur
  - Inkuber ved 36 °C maks 3,5 timer – rist forsiktig
  - Mål absorbans ca hver halvtime
  - Skal oppnå en celletetthet på ca 10^8 cfu/ml
  - Absorbans på ca 2,5; bølgelengde 235,7 nm
-
- Smelt ssMSA agar, 50 ml tilsettes 0,3 ml CaCl-løsning (forventer lav bakgrunnsflora).
Forventes høy bakgrunnsflora tilsett også nalidixinsyre
  - Fordel 2,5 ml ssMSA i rør. Sett i vannbad 45°C

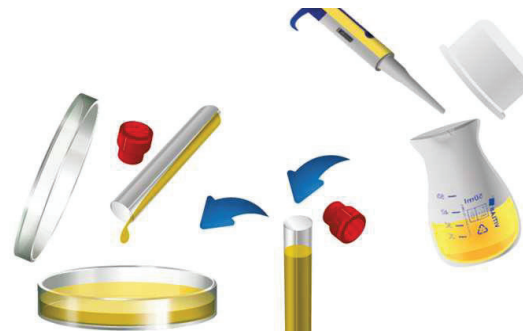
Utførelse

- Tilsett 1 ml vannprøve, forvarmet
- Tilsett 1 ml inokulert E.coli kultur (10^8) til hvert rør, forvarmet. Bland forsiktig – unngå dannelse av luftbobler
- Hell rørets innhold på 9 cm MSA agarskål
- Fordel jevnt – la tørke
- Inkuberes ved $36 \pm 2^\circ\text{C}$ i 18 ± 2 timer
- Tell antall plakkdannende enheter, pfu

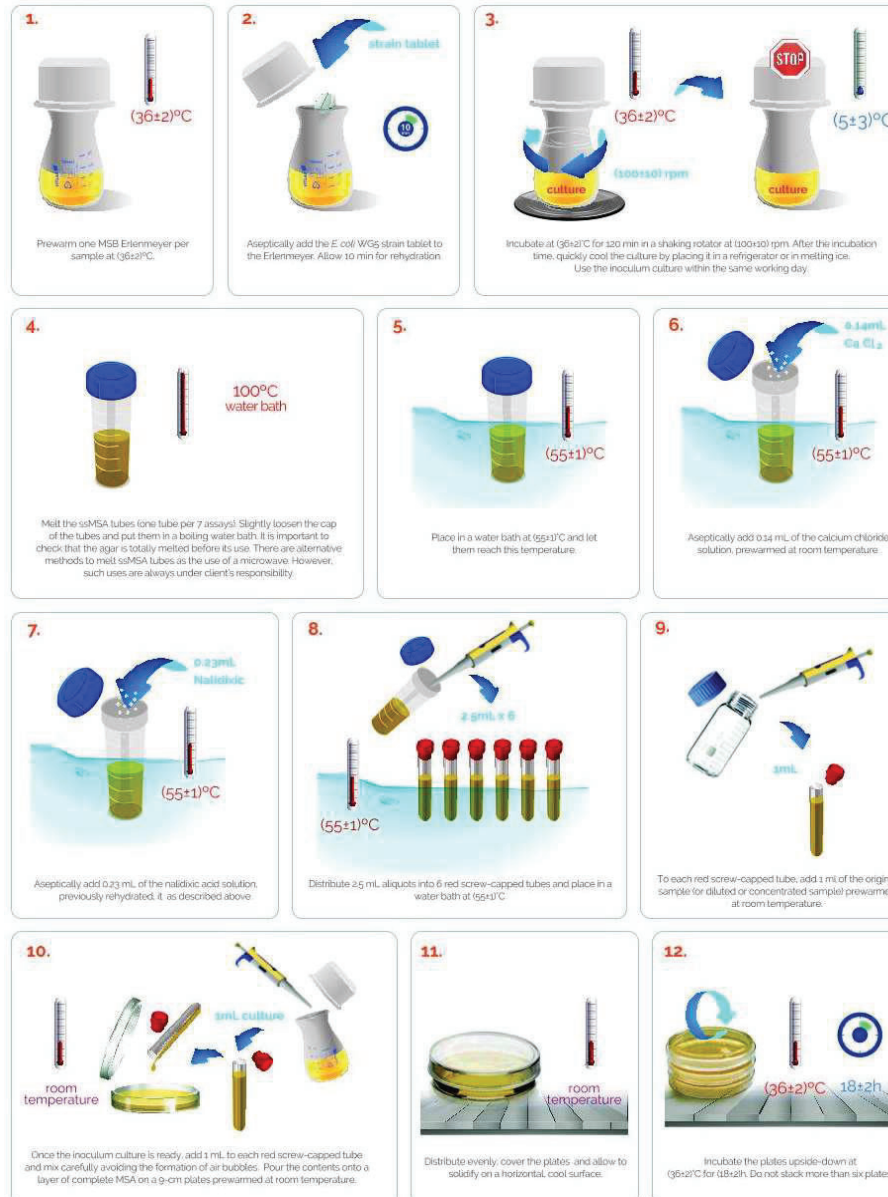

Bluephage EASY kit (råvann)

- Kit med alt innhold unntatt agarskålene
- Kit for råvann i hht NS-EN ISO 10705-2
- 12 steg
- Analysevolum: 1 – 10 ml råvann.
- Egnet for prøver med høy konsentrasjon av bakterier
- Dyrkingsmedium: Modified Sholten's Agar

Bluephage EASY KITS – ISO Kit - BP160I

1. Prewarm one MSB Erlenmeyer per sample at $(36\pm 2)^{\circ}\text{C}$.

2. Aseptically add the E. coli WGS strain tablet to the Erlenmeyer. Allow 10 min for rehydration.

3. Incubate at $(36\pm 2)^{\circ}\text{C}$ for 120 min in a shaking rotator at 1000±50 rpm. After the incubation time, quickly cool the culture by placing it in a refrigerator or in melting ice. Use the inoculum culture within the same working day.

4. Melt the s4MSA tubes (one tube per 7 assays). Slightly loosen the cap of the tubes and put them in a boiling water bath. It is important to check that the agar is totally melted before its use. There are alternative methods to melt s4MSA tubes as the use of a microwave. However, such uses are always under client's responsibility.

5. Place in a water bath at $(55\pm 1)^{\circ}\text{C}$ and let them reach this temperature.

6. Aseptically add 0.14 mL of the calcium chloride solution, prewarmed at room temperature.

7. Aseptically add 0.23 mL of the nalidixic acid solution, previously rehydrated, it as described above.

8. Distribute 2.5 mL aliquots into 6 red screw-capped tubes and place in a water bath at $(55\pm 1)^{\circ}\text{C}$.

9. To each red screw-capped tube, add 1 mL of the original sample (or diluted or concentrated sample) prewarmed at room temperature.

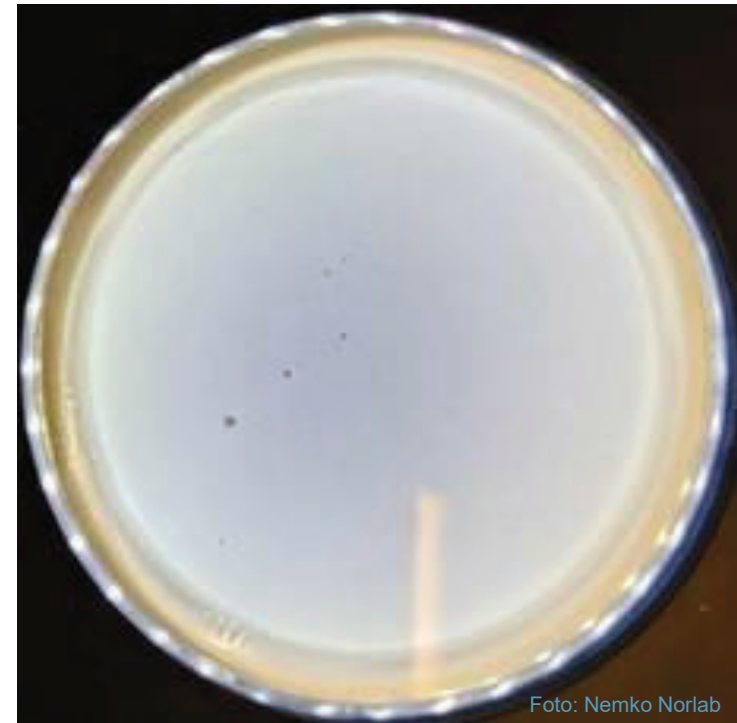
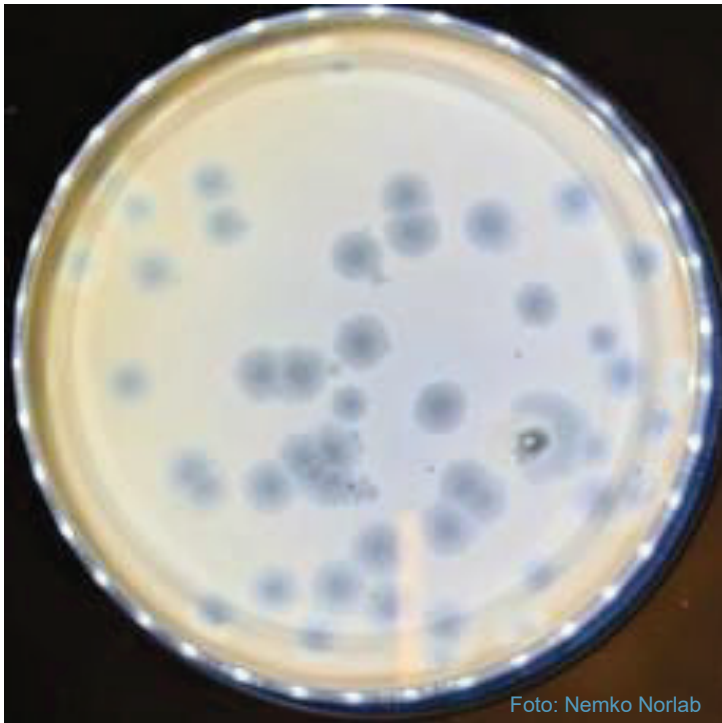
10. Once the inoculum culture is ready, add 1 mL to each red screw-capped tube and mix carefully avoiding the formation of air bubbles. Pour the contents onto a layer of complete MSA on a 9-cm plates prewarmed at room temperature.

11. Distribute evenly, cover the plates, and allow to solidify on a horizontal, cool surface.

12. Incubate the plates upside-down at $(36\pm 2)^{\circ}\text{C}$ for 18±2h.

Kilde: bluephage

Somatiske kolifager på MSA skål

Erfaring

- Enkelt at alt er i et kit. Grei steg for steg veiledning
- Hele prosessen tar flere timer, men mye tid mellom stegene i starten
- Liten mengde (1 ml) råvann som testes, ingen vekst gir < 100 PFU/100 ml
- Ved test av 10 ml råvann blir det lett klumper i røret med ssMSA. Temperering av vannprøven viktig, jobbe raskt. Ha neste steg klart
  - Blir få prøver pr sett i kitet -
- Samle prøveinnlevering for å starte flere prøver på samme tid
- Tid fra uttak til analysestart, 48 timer? 72 timer?
- Verifisering av metoden og søknad akkreditering vil komme – når revidert DVF gjøres gyldig

Takk for meg!

Anne Kristin Gussiås

901 17 895

anne.kristin.gussias@nemkonorlab.com

